

Qui autem habet licentiam dandi, peccat contra charitatem, non contra paupertatem, si donet alteri Religioso, qui accipiendo peccat. Mendo cit. num. 5. Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 60.

PLURA DE PAUPERTATE RESOLVUNTUR.

1050. **R**eligiosus, qui à suis devotis pecuniam accipit, & ex ea, Prælato inficere, necessarios libros emit, non peccat contra paupertatem, si eos non occultet, sed in cella palam tenet. Diana part. 1. tract. 6. resol. 26. Cujus ratio est; quia quidquid hoc pacto Religiosus possidet, Prælatorum suorum voluntati, ac potestati subijcitur.

1051. Dans mutuo rem suo usui concessam alteri ejusdem Monasterii sine licentia, non peccat graviter contra paupertatem. Dans autem extero potest peccare graviter, quia tunc Superior est magis invitus, cum transferatur dominium extra Monasterium; sed major quantitas ad mortale requiritur, quam si donaret; quia in mutuo res est iterum ad Monasterium reditura, maxime si brevi tempore sit reditura, non sic in donatione. Idem respectivè est dicendum in permutationibus, ubi quidem etiam longe major quantitas requiritur, nam in permutationibus, etiam cum exteris, Monasterium amittit unum, sed acquirit aliud, peccat autem, si res Monasterii, quæ permittitur, sit utilior Monasterio. Omnino vide dicta de alienatione, à num. 890.

1052. Religiosus recusans rem sibi donatam, si non habeat justam causam recusandi, peccat contra charitatem, minime contra paupertatem, aut justitiam. Mendo cit. num. 3. Non contra justitiam, quia Monasterium ante acceptationem à se, aut privato Religioso factam non acquirit jus ad rem. Non contra paupertatem, quia votum paupertatis non obligat ad acceptanda dona. Sed contra charitatem, quia sine justa causa impedit Monasterii bonum. Vide num. 890.

1053. Religiosus, qui sine Superioris licentia accipit in depositum exterorum pecunias, non peccat contra paupertatem, quia nullum dominium, jus, imò usum acquirit, sed solum onus custodiæ, quæ est potius servitus. Et solum peccat contra obedientiam, si accipiat in depositum propriè dictum, ob contractum, & obligationem gravem, quam virtualiter suscipit propria auctoritate de re servanda.

Quod si depositum pereat, ut deterioretur, non tenetur Monasterium ad restitutionem; quia non tenetur ex culpa Religiosi. Quod est verum, etiam si depositum fuisset susceptum de Superioris licentia. Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 56. Donatus tom. 3. tract. 15. quest. 41. quia licentia Superioris solum excusat Religiosum à peccato inobedienciæ, & facit, ut licitè recipiat, sed Monasterium non obligat. Imò, nec tenetur Monasterium, si Superior ipse depositum accepisset, sine consensu Monasterii, seu proprii

Capituli. Donatus cit. num. 2. cum pluribus; quia Monasterium se habet ut pupillus, & minor, qui non tenetur ex contractu, & culpa sui Tutoris, aut Curatoris. Vide num. 1074.

Tunc autem tenetur Monasterium, quando depositum fuisset in ejus utilitatem convertum. Et quidem tenetur solum ad id, in quo factum esset dicitur; idque non ratione contractus, sed quia, qui sentit eodem modo debet sentire, & incommodum, ex Regula 55. Juris in 6. Qui sentit onus, sentire etiam debet eodem modo, & contra.

Licet autem Monasterium non teneatur, tenetur tamen Religiosus ipse refarcire depositum, si peculium habeat suæ dispositioni relictum, in quantum sine suo gravi incommodo possit.

1054. In Monasteriis, ubi juxta dicenda, peculium conceditur, & non servatur vita communis à Trident. præscripta; Monialis, cui est res, v.g. salma tritici donata, potest eam vendere, si habeat licentiam dandi, & recipiendi, ut supponitur, juxta num. 1048. Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 57. vide num. 1046.

Imò potest eam eidem Monasterio vendere; quia si potest extero, à fortiori Monasterio, nam respectu Monasterii, aut alterius Monialis, non est propriè, sed valde improprè venditio, quia non sit translatio domini, sed solus usus rei de una in aliam personam, dominio ejus apud Monasterium permanente.

QUÆRES I:

1055. An Religiosi, & Moniales possint habere peculium, seu annuos redditus, in usus bonos, & licitos, & ex justa causa de licentia Superiorum, atque ad eorum votum revocabilia?

In hac ardua re, ut solidè simul, & clarè procedam, primò loco ante oculos appono Decretum S. Conc. Trid. sess. 25. de Regularib. cap. 2. quod est totius resolutionis regula, & norma, ut sequitur. Vide num. 123.

„ Nemini igitur Regularium, tam virorum, „ quàm mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuscumque qualitatibus fuerint; etiam quovis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel tenere; sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique incorporentur: nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere; etiam ad usum fructum, vel usum, administrationem, aut commendam, administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum, ad solos officiales eorum, ad nutum Superiorum amovibiles, pertinent; et mobiliæ vero usum ita Superiores permittant, ut eorum suppellex status paupertatis, quam professi sunt, conveniat, nihilque superflui in ea sit, nihil etiam, quod sit necessarium eis denegatur, quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut convictus fuerit; si biennio activa, & passiva voce privatus sit, atque etiam juxta suæ Regula, & Ordinis Constitutiones puniatur.

Inde

1056. Inde expono modos, quibus peculium figurari, & praticari solet. Primus est, quo Monasterium ex bonis communibus aliquos redditus annuales Religioso assignet pro victu, & vestitu, ita ut, si quid deficiat, sua industria perquirat, & si quid excedat, in pios, & honestos usus expendat.

1057. Secundus, quo Monasterium singulis Religiosis certam annuam, aut mensuralem pecuniam portionem assignat, quæ vulgo Monasterium appellatur, victus tamen est communis.

1058. Tertius, quo Novitius in actu renuntiationis, quam ante professionem facit, sibi reservat aliquem annuum censum pro suis honestis necessitatibus dependentem à Superioris voluntate, ita tamen ut dominium, aut usufructus non reideat penes ipsum, sed penes Monasterium, ipse vero solum habeat usum ad nutum Superioris revocabilem. Dominium apud Monasterium residet, si Novitius bona Monasterio renunciavit: Usufructus vero, si bona parentibus, aut aliis renunciavit.

1059. Quartus, quo Religiosus pecunias ex propria industria acquirit, puta ex predicatione, lectione, &c. pro se retineat, & in proprios, ac honestos usus convertat dependentes à Superioris voluntate.

1060. Quantum ad primum modum; quamvis Sanchez tom. 2. Decal. lib. 7. cap. 22. Nav. & alii apud ipsum dicant, non esse illicitum, supposita tali Monasterii relaxatione, & communitatis jactura, quatenus omnis dispositio dependeat ex licentia revocabili Superioris; fatentur tamen, eum quamplurimis subjacere imperfectionibus.

Ego tamen omnino dico, talem modum nedum directè opponi in totum Decreto Concilii de num. 1055. verum etiam esse penitus relaxativam perfectionis paupertatis, destructivum vitæ communis, eversum disciplinæ regularis, & scandalosum, ita ut hujusmodi Monasterium deberet à Superioribus valida reformatione curari, aut aboleri.

1061. Quantum ad reliquos tres modos (primum namque non puto dignum controversia) duæ sunt opiniones.

Prima negat. Maltrius disp. 14. num. 41. Donatus tom. 3. tract. 15. q. 10. Fagnan. in lib. 3. cap. Monachi 2. de Statu Monach. Quia Conc. Trident. cit. condidit novum jus, ejus namque verba non sunt declarativa juris antiqui, sed præceptiva: Nemini Regularium liceat, &c. Item præcipit: Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Religioso concedere, etiam ad usum fructum, usum, &c. quod non prohibet jus antiquum. Insuper liquet per illam particulam Deinceps.

1062. His accedit Decr. Clem. VIII. declarativum, & confirmativum Decreti Conc. Trid. his verbis: Quo Trid. Conc. decreta de paupertatis voto custodiendo fidelius observentur, præcipitur, &c.

1063. Secunda opinio affirmat licere. Diana part. 1. tract. 6. ref. 32. Vetricelli tract. 8. quest. 51.

Peir. Villal. Mirand. Nav. Fagundez apud ipsum, & alii.

1064. Idque ob oppositam rationem; quia Trid. non condidit novum jus, sed confirmavit antiquum, cap. Monachi, & cap. Cum ad Monasterium, quod prohibebat pecunia concessa ad omnes usus, etiam superfluos, vel si ad licitos, sine tamen justa causa concedendi, vel concessa irrevocabiliter à Superiore; minime pecunia, & redditus ad usus honestos, ex justa causa, & dependentes à voluntate Superioris.

Suadent ex verbis cap. Monachi. Qui vero peculium habuerit, nisi ab Abbate fuerit ei pro imunita administratione permittitur, à communiōne removeatur. Altrius, &c.

1065. Insuper dicunt, recentissimos modos componi cum Decr. Conc. Intantum namque Concilii est, ut nullus Regularis bona mobilia, aut immobilia retineat ut propria, aut nomine Conventus, sed ut statim ea Superiori conignet, & Conventui incorporentur; ita ut facta bona communia, sicut sub tali dispositione Superioris. Cùm quo bene ita (ajunt ipsi) loquendo de mobilibus, ut Superior justa de causa concedere possit licentiam revocabilem, ut Religiosus, vel Religiosa illa retineat ad suos usus, uti alias res Monasterii, quando Religiosis distribuantur. De Immobiliis vero loquendo, dici posse, ut Superior constituit subditum officialem Monasterii ad nutum amovibilem, ut eos redditus admittret, & de fructibus juxta Superioris voluntatem disponat. Ita illi.

1066. Quibus Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 4. addit: Quando autem in Conc. Trid. loc. cit. dicitur: Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Regulari concedere, etiam ad usum fructum, usum, administrationem, vel commendam: Intendit Concilium ibi solum prohibere, ne Regulares habeant redditus ut proprios, ac irrevocabiles per Prælatos, ac sine horum licentia distrabentes, ut expnit Barbosa; non autem quod Regulares nullo modo habeant annuos redditus, sicut bene advertit, & probat Sanch. lib. 7. cap. 22. num. 11. ex Navar. Sa, Rodrig. Graff. & aliis.

EX HIS DUABUS SENTENTIIS,

1067. **D**ico, primam esse veram: Secundam, vero solum habere locum in Monasteriis, ubi, vel ob nimiam paupertatem, vel ob Superiorum incuriam, aut malitiam non servatur perfectè vita communis subministrando singulis juxta status decentiam. Rodrig. part. 1. Sum. cap. 90. concl. 4.

1068. Ratio primæ partis est; quia ut constat expressè ex Decr. Clem. VIII. declarativo Decreti Conc. Trident. edito die 25. Junii 1599. Intantum Conc. Trident. est: Quod omnia quomodocumque à Religiosis acquisita Superiori tradantur, & Conventui cum cæteris illius bonis, pecuniis, & proveniuntibus incorporentur, ut inde communis victus, & vel-

vestitus omnibus suppeditari possit, in quo consistit vita communis.

1069. Insuper Decretum declarativum Clem. VIII. sub num. 12. subdit:

Nullus ex Superioribus locorum, administrationem bonorum, aut aliarum rerum, dispensationemque pecuniarum, & reddituum sui Conventus, & etiam nomine Conventus, per se ipsum habere, sive exercere possit: sed universum id onus tribus Fratribus ejusdem Conventus à Generali ita deman- datur, ut unus rerum, & bonorum reddituumque colligendorum, ac exigendorum curam habeat; alter tamquam depositarius, pecunias, ac cætera ab illo collecta, & exacta fideliter asservet; alius de pecuniis, & rebus à Depositario acceptis, Priori, & Fratribus, ac Conventui universo de necessariis, mandante tamen ipso Priore, non secundum proprium affectum, sed juxta charitatis Regulam, veluti bonus dispensator provideat, officiorum hujusmodi confusione penitus interdicta.

1070. Ratio secundæ partis est; quia in contractu, quem Religiosus cum Religione, seu Monasterio init, ex parte Religionis virtualiter includitur, ut Monasterium teneatur illi providere de necessariis juxta decentiam status.

Quod in ipsi Decretis, in quibus vita communis injungitur, expressè præcipitur. Et quidem in ipso Decr. Trident. per hæc verba: *Nihil etiam, quod sit necessarium denegatur*, ut in num. 1055. Idem habetur in Decr. Clem. VIII. sub num. 7. 11. & 12. Et corroboratur ex dicendis modo, exponendo usum necessarium.

1071. His accedit Fagnanus cit. num. 15. his verbis.

Quærebatur enim: an cum necessaria à Superiore etiam requisito ideo denegantur, quia Monasterii utilitas non suppetunt, liceat Regularibus clam, vel eo invito, illa sibi comparare seu retinere: Sacra Congregatio respondit, licere, si præcisa necessitas sit ad individui sustentationem: Cæterum communem penuriam ab omnibus petendam, usque adeo, ut si quid privatim alicui delatum, vel ab ipso partum fuerit, id tunc ad Superiorem rectè deferri oporteat, qui ex eo primo succurrat ejus necessitati, cujus intuitu illud obvenit, si peculiaris aliqua necessitate ultra communem prematur; reliquum Conventui incorporatur, & in communem cedat utilitatem. Quippè præcisa hæc, vel extrema necessitas, cum fit de jure naturæ, nullis subest legibus, & ideo excusat à regulæ transgressione, etiam Fratr. Minores S. Francisci, qui arctissimam profitentur paupertatem, ut ex text. in cap. Exiit, §. Porro, de Verb. signif. lib. 6. ibi: *Nec ipsi Fratres jure poli in extrema necessitate articulo ad providendum sustentationi naturæ, via omnibus extrema necessitate deventis concessa præcluditur, cum ab omni lege extrema necessitas sit exempta.*

1072. Hinc Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 3. & Ferricelli tract. 8. quest. 51. Cum. Boia, Barbof. & alii dicunt, licitam esse praxim, & consuetudinem, qua propinqui Monialibus in professione ultra dotrem annuum censum, seu redditum assignant, ad earundem honestos usus convertendum, dependentem à Superioris voluntate. In quantum Monasterium necessaria juxta decentiam status ad victum, & vestitum, sanitatis, aut infirmitatis tempore non subministrat, maxime pro exercitiis ipsius Monasterii quibus à Superioribus designantur.

PECULIUM NON SUPERFLUUM.

1073. SED moderatum esse debet conformiter ad statum Religiosi, illud habentis necessarium. Dixi conformiter ad statum, quia peculium aliquod potest esse superfluum uni, non alteri; unde ad hanc status decentiam, & moderationem peculii, est consideranda qualitas personarum, conditionis, loci, temporis, & aliarum circumstantiarum. Et quidem ratione personæ pluribus eget Prælati, Magister Ordinis. Item in considerationem venit, si pars peculii applicatur in bonum ipsius Monasterii, & Religiosorum. Si Religiosus sua industria multa Monasterio comparat.

Et in Monialibus sunt consideranda expensæ, quas solent in exercitiis Monasterii impendere. Sanchez apud Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 17. loquens de Religiosis superflua retinentibus, ait: *Quod si idem Religiosi sint in bona fide, nec de hac rogent confessarium, nec sperent fore, ut admonitio profit, possit Confessarius tacere, ac ipsos absolvere, dummodo dicta bona non expendant sine licentia, aut in malos usus.*

NEC AD USUS SUPERFLUOS.

1074. EST applicandum, sed necessarios. Ustus necessarius non est sumendus strictissime pro pura vitæ sustentatione; quia Religiosi sunt filii, & non esset discrimen ad mancipiis, & ancillis. Imò esset totum implere scrupulis, & reddere Religionis statum valde durum, plus æquo onerosum, & potius avertivum, quam attractivum, Christo docente: *Jugum meum suave est, & onus leve.*

1075. Firmatur ex Bulla Urb. VIII. 20. Novemb. 1677. Cum sæpe contingat, ubi habetur.

Computatis hujusmodi redditibus, & elemosynis, &c. sedulo examinare, quot Religiosi homines, communeratis etiam laicis, aliisque necessariis servientibus, in unoquoque Monasterio, &c. juxta Religionis, & proprii instituti morem victum, & vestitum, & medicinalia in communi habentes, competentem sustentari valeant.

Ex Decretis Clem. VIII. pro Reform. Regul. Nullus omnino, &c. in unoquoque Conventu fratrum tantum deinceps constituantur numerus, qui ex redditibus, &c. commode possit sustentari.

Denique ex Bulla Innoc. XII. Super edita 22. Decemb. 1697. Idem confirmatur sub eadem particula commode.

Illud

1076. Illud certum est: Superfluum esse id, quod non est necessarium, vel utile, vel honestum. Necessarium dicitur omne illud, quod est conveniens Monasterio, aut Religioso juxta sui status decentiam. Utile omne illud, quod licet non sit præfato modo necessarium, inservit ad aliquod ejus emolumentum statui Religioso haud indecens; aliter erit superfluum. Honestum denique dicitur omne id, quod aliquem actum virtutis includit, puta elemosynæ, Pietatis, Religionis, &c. Hinc honestum est facere Missas celebrare.

Superfluum est indui interius vestibus contra præscriptum Regulæ, aut exterius habitu nimis delicato, nec ad hujusmodi potest dari, aut præsumi licentia. Mendo in Epit. num. 9.

Joan. de Lugo, & alii apud Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 18. dicunt: Quod si Religiosus, qui habens licentiam aliquid expendendi pro suo arbitrio, illud expendat ad usus superfluos, aut illicitos, non peccet contra paupertatem, & defectus licentiæ facit usum esse contra paupertatem; fatetur tamen quod peccet ex alio titulo, nempe ratione superfluitatis, aut alterius turpitudinis, quæ sit in actu. Sic pariter peccat Superior dans scienter licentiam ad usus superfluos.

Donatus autem in tom. 3. tract. 15. quest. 16. quamvis plures Doctores addat pro recentia opinionione; ipse tamen tenet, talem Religiosum peccare contra Votum paupertatis, idque ex Decret. S. Congr. ad quatuor qualita nam ad secundum. An per talem dispensationem, seu licentiam (Supple tu ad tenenda superflua) excusentur à culpa, & pena? Consuit negativè.

Fatetur autem, quod in dubio, standum sit pro justitia licentiæ. Ex resp. ejusdem S. Congr. Ad quartum. An Superioris arbitrio, & prævisioni stare debeant Regulares, quoad mobilium superfluitatem, vel convenientiam? Consuit, nisi de excessu arbitrii constituerit, utique standum, habita ratione personæ, officii, Regulæ statusque paupertatis, quam professi sunt, & cæterarum eidem qualitarum. Vide num. 1052.

PECULIUM APUD COMMUNEM Depositarium

1077. Tenere, est majoris perfectionis, & ita servari debet. Depositum namque est inventum, ad hoc ut administratio bonorum tollatur ab ipso Religioso, & stet penes Monasterium: quoad usum verò facti, sunt designata ipsi Religioso, ac proinde non confunduntur, nec incorporantur cum bonis, & fructibus Monasterii; ad differentiam Monasterii, in quo servatur perfectior vita communis, ubi non conceditur peculium, sed bona à Religioso acquisita confunduntur, & incorporantur cum bonis Monasterii, ac proinde Trid. vult ea statim tradi Superiori.

1078. Joannes la Cruz, de Statu Religiosis, lib. 2.

cap. 3. dub. 1. cum Lopez, & Valentia. Item Pelliz. de Monial. cap. 4. tenent, non peccare Religiosum, peculium, seu pecunias retinendo non in Communi depositum, sed in cella, si eas in cella retineat, non animo occultandi Superiori, sed de ejus licentia expendendi; & non adit speciale præceptum de retinendo in communi depositum. (quale extat pro Minoribus Conventualibus ex Constitutionibus Urbanis in cap. 4. Regulæ, tit. 1.) Ratio est; quia adhuc verum est, quod dominium, & jus omne sit penes Monasterium, minimè penes Religiosum, apud quem solum est usus facti à volente Superioris dependens. Et communis Depositarius est inventus non pro substantia, sed pro majori perfectione paupertatis servanda, & maxime, ut in Religioso, amore pecuniæ præsentis, non frigeat Caritas erga Deum, & minuat perfectio, ac fervor virtutum, crescentibus mundi curis, ad quas pecuniæ movent.

1079. In Monasteriis, maxime Monialium, si cui Religiosæ sit durum communi depositariæ se accommodare, non videtur abs re, si Superiori illam depositariam ei familiarem assignet, ut sic dulciter, quantum fieri potest, ab amore pecuniæ, proprietatis periculo amoveatur, & Deo fervidius studeat; quia hoc modo in re satis verificatur, quod non ipsa Monialis, sed Monasterium pecuniam, seu rem retineat in manu depositariæ à Superiori illa assignatæ. In hujusmodi enim circumstantiis potest locum habere Epikæia, quæ est moderatrix legum.

1080. Et quia hujus duritiæ solet esse causa suspicio, quod Superiori illa de manu depositariæ communis pecunias illas accipiat, & pro communibus Monasterii necessitatibus applicet; monitum volo, quod ex una parte Religiosæ apud communem depositariam pecunias tenentes, tenentur habere animum voluntati Superiori illa resignatum, ut de illis, sicut ei placuerit, disponat. Ex alia autem parte, quod Superiori illa à talis potestatis usu se ablineat, dicente Apost. ad Cor. 6. *Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt*, & ibid. cap. 10. *Omnia mihi licent, sed non omnia edificant. Quis ignorat, sexum multibrem arundini committere assimilari? Et Matth. 12. dicitur Arundinem quassatam non confringet, & limum fumigans non extinguet. Insuper Ista 42. Calamum quassatum non conteret, & limum fumigans non extinguet. Vide num. 5043.*

QUÆRES II: 1081. An Religiosi, & Moniales in Monasteriis, ubi vita communis non servatur, possint sine mortali eam retinere, si Superiores velint illam erigere?

VITA COMMUNIS 1082. Consistit in hoc (quod Religiosus, de quibus sibi ad decentem sui vitam sustentationem, & alios honestos usus est opus, ac proinde quidquid quomodocumque acquirit, Superiori tradat, & cum cæteris bonis, pecuniis, & proventibus Monasterii incorporatur, ut inde ex communi massa com-

N

munis victus, vestitus, & omnis alius honestus usus omnibus suppeditari possit.) Hæc est forma vitæ communis à S. Conc. Trident. præscripta, ut in num. 1055.

1082. Vita communis non est de Jure Divino, ut constat; nec de substantia paupertatis. S. Anton. in *Summ.* 3. part. Diana part. 1. tract. 6. ref. 19. Suarez de Relig. tract. 9. lib. 1. cap. 12. Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 3. Illust. Ramirez in sua *Quest. Morali.* §. 8. & Com. unde potest votum paupertatis adimpleri absque vita communi. Constat ex definitione paupertatis à num. 1034. ad 1036. & 1022.

1084. Item ex Jure Canonico antiquo, cap. *Monachi*, num. 1064. relato, ubi permittitur peculium à voluntate Superioris dependens.

1085. Unde vita communis est de Jure Ecclesiastico Tridentini, præcepta pro custodia paupertatis, & ut paupertas cum majori perfectione observetur. Ut constat ex verbis Decr. Clem. VIII. num. 1068. relati: *Quo Trid. Concilii decreta de voto paupertatis fidelius observentur, præcipitur, &c.* Hinc, ut rectè ponderat Illust. Ramirez cit. Religiosi non observantes vitam communem non puniuntur à Conc. Trident. nec à Bulla Clem. VIII. penis proprietariorum, inter quas præcipua est privatio sepulturae Eccles. sed pena leviori, nempe privatione vocis activæ, & passivæ ad biennium, ut constat ex Decr. Trid. num. 1055.

1086. Observantia igitur voti paupertatis quoad substantiam stat cum peculio, & sine vita communi à Trid. præscripta, si retineatur dependenter à voluntate Superioris, si sit moderatum, & expendatur ad usus honestos, non superfluos. His præmissis.

1087. Respondeo: Regulares, & Moniales non posse sine mortali recusare vitam communem, si Superiores velint illam erigere. Maltrius *disp.* 14. num. 46. Donatus tom. 3. tract. 15. quest. 5. cum Com. Et novissimè Illust. Ramirez Archiepiscopus Argentinus, in sua *Quest. Morali*, qui dignè, solidè, & fusè probat.

Ratio mihi evidens, & insolubilis est; quia Religiosus, aut Monialis recusans vitam communem, peccat mortaliter contra votum paupertatis. Probatur: Religiosus, aut Monialis recipiens, & retinens (supp. tu, notabile) independenter à voluntate Superioris, peccat mortaliter contra votum paupertatis; sed Religiosus, aut Monialis recusans vitam communem juxta formam Tridentini, Superiore volente illam erigere, recipit, & retinet independenter à voluntate Superioris, imò contra ejus voluntatem: igitur peccat mortaliter contra votum paupertatis. Major est certa ex definitione Paupertatis ex num. 1034. ad 1036. Minor est clara; quia Vita Communis à Trident. præscripta, est, ut quidam Religiosus, aut Monialis acquirat, non retineat; neque nomine Monasterii, sed statim Superiori tradat, & cum aliis Monasterii bonis, pecuniis, & proventibus incorporatur, ut inde ex communi massa

singulis Superiori providere possit. Tum hoc vult Superior volens Communitatem juxta formam à Trident. præscriptam erigere; & consequenter Religiosus, aut Monialis, qui Superiore illam erigere volente, illam recusat, retinet à se acquisita independenter à voluntate Superioris, imò contra ejus voluntatem, Superior namque vult, ut Religiosus non retineat, sed statim acquisita tradat incorporanda, & Religiosus, non vult, sed recusat ea Superiori tradere incorporanda. Quid clarius contra votum paupertatis?

1088. Hinc habes primò: Aliud esse, quod Religiosus non servet vitam communem à Trident. præscriptam, & aliud, quod Religiosus recuset vitam communem à Trid. præscriptam, Superiore illam erigere volente, nam secundum importat violationem voti paupertatis, non sic primum, ut dictum est num. 1085. & 1086.

Hinc secundus Religiosus committit mortale sacrilegium contra votum paupertatis. Primus transgreditur præceptum Tridentini, & incurrit poenam privationis vocis activæ, & passivæ ad biennium, ut in num. 1055. At non peccat contra votum paupertatis. Quod est verum, si hic primus moretur in Monasterio, ubi non servetur vita communis à Trid. præscripta. Si vero degat in Monasterio, ubi illa servatur, peccat contra votum paupertatis, nisi justam causam habeat, qua excusetur; quia tunc reddit ratio de recusante; nam tunc retinet contra voluntatem Superioris. Donatus tom. 3. tract. 15. quest. 6.

1089. Secundo, quod in Monasteriis, ubi ob nimiam paupertatem, vel ob Superiorum malitiam, aut incuriam, vel ob resistantiam majoris partis, quæ sine periculo gravioris mali cogi non potest, non servatur vita communis à Trid. præscripta; tunc Religiosus, ut sit bonus in conscientia, & paupertatis votum non violat, habere debet animum paratum ad eam recipiendam; si quando erigatur, ita ut per ipsum non desit.

1090. Tertio, quod in Monasteriis, ubi non servatur vita communis à Trident. præscripta, si Superiores Monasteriorum velint illam erigere, Religiosi excusari non possunt per contrariam consuetudinem, & per hoc, quod sub tali consuetudine professionem emisissent. Quia per votum paupertatis, quod in professione emisissent, virtualiter voverunt vitam Communem à Trident. præscriptam, Superiore illam conservare, aut erigere volente; voverunt namque nihil retinere invito Superiore, sed dependenter ab ejus voluntate, adeoque virtualiter voverunt ei statim tradere omnia ab ipsis acquisita, Superiore præcipiente; aliis retinere, Superiore renuente, & sic peccarent contra votum paupertatis (Quod tamen Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 8. Sanchez, & alii apud ipsum limitant: Dummodo aliunde Religioso satis provideatur. Vide num. 1070.) Nulla autem consuetudo valet contra Regulam, prout dicit tria substantialia vota.

Nec

1091. Nec rectè dicunt alii Decreta Conc. Trid. Clem. VIII. & Urban. VIII. quoad vitam communem, vel non fuisse acceptata, vel certè postea abrogata. Quia hoc dictum satis repellitur ex traditis à num. 193. Non enim ideo obligare cessant, cum Summi Pontifices quotidie intendent pro observantia vitæ communis à Trid. præscripta. Sic post Urban. VIII. Alexand. VII. Innoc. X. per speciales Bullas, & novissimè Innoc. XII. anno 1695, per aliam, quibus innovare Decreta Conc. Trident. & Clem. VIII. Et sic firmiter promovent vitam communem à Trident. præscriptam, ut plures Religiones sapè caruerint, & etiam ad præsens careant licentis induendi Novitios.

1092. Et quamvis Monasteriorum inopia videatur excusatio valida, solidè tamen eam rejicit Illust. Ramirez cit. §. 6. ratione practica, quæ utinam sit practica.

Singuli namque hujusmodi Monasteriorum Religiosi (ait ferè ipse) de facto habent sibi necessaria juxta decentiam status, & non aliunde, nisi ex eis, quæ partim habent à Monasterio, & quæ partim suo labore, ac industria, atque à propinquis, aut amicis acquirunt; si igitur hæc sunt sufficientia, ut singuli vivant, & necessaria habeant juxta decentiam status, pariter, si eadem statim Superiori traderent incorporanda cum cæteris Monasterii proventibus, sufficientia essent, ut Superior de communi massa singulis provideret necessaria juxta decentiam status.

1093. Nec tunc debent Religiosi esse segnes, sed potius accuratores in adhibendo honesto labore, & industria ad eadem acquirenda, & utri supra Superiori tradenda; nisi vellent reprehendi ab Apostol. 1. ad Cor. 10. *Nemo quod suum est querat, sed quod alterius.* Quod si in sæculo domus id pro tuis fratribus carnalibus ageres, cur non in Religione in domo Dei idem pro tuis fratribus spiritualibus ages? Ait enim S. P. Franciscus in 6. cap. Regula: *Quia si mater nutrit, & diligit filium suum carnalem, quanto diligentius debet quis diligere, & nutrire fratrem suum spiritualem?*

1094. Monasteria tamen non desunt, in quibus quilibet Observantiam proficetur, & eam labentem deplorat, at nemo digitum ad sublevandum admovent. Quilibet ad fructus sibi necessarios dexteram porrigit, at nemo manum ad aratrum extendit. Quilibet est ad panem sollicitus, ad laborem tardus. Plures video Contemplativa studere, paucos Activæ, perfectior est Contemplativa, sed longè perfectior, si jungatur Activæ. Hinc de S. P. Francisco canit Minorum Familia.

S. Franciscus, prævis orationum studiis, quid faciat instructus: non sibi soli vivere, sed & aliis proficere vult Dei zelo ductus. Et teste Apostol. excellens est Fides, præclara Spes, major autem horum est Charitas. Amulamini ergo Fratres (ut cum eodem Apostol. 1. ad Cor. 12. loquar) charismata meliora.

1095. Hinc, qui resistunt vitæ communi, vi-

dentur potius id agere, ut superfluis abundant, & liberius disponant, quod est contra paupertatem, quam quia eis inde necessaria desint juxta decentiam status.

1096. Denique duo vota monita pro praxi præ oculis habenda ex parte suditorum unum, ex parte Superiorum alterum.

1097. Ex parte suditorum sit *forma fiducia* in Dei providentia, innixa verbis Christi Matth. 6. *Nolite solliciti esse, dicentes, quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Scit enim Pater vesters quia his omnibus indigetis.*

Fiducia omnem dissidentiam expellens firmabitur, si Religiosi perlegant, quod in Chronicis Minorum, & in Speculo eorundem tract. 3. fol. 144. refertur supra Regula, & Paupertate Minorum, ut sequitur.

„ Unde cum ad suggestionem Fratris Helia, „ multi ministri ad Beatum Franciscum accessissent „ protestantes, quod volebant ad eam obligari, timentes ne esset nimis aspera: quod audiens Beatus Franciscus vertit faciem suam ad Cælum, & loquebatur sic Christo: Domine, nonne bene tibi dixi, quod non crederent mihi: tunc omnes audiverunt vocem Christi in aere dicentis: Franciscus, nihil est in Regula de tuo; sed totum est meum, quicquid tibi est. Et volo quod Regula servetur ad litteram, ad litteram, sine glossa, sine glossa. Et addit Christus: Ego scio, quantum potest humana fragilitas, & quantum volo eos juvare: qui nolunt ergo eam servare, exeant Ordinem. Et statim ibidem.

„ Cum fratres de elemosynis sufficienter possint vivere, nec sic se exponere Divinæ Providentiæ, est Deum tentare, ut aliqui malè sentientes de Evangelica paupertate dixerunt. Contra quos Nicolaus Papa in dicta Decretali Exiit, ait: Nec quisquam his insurgat erroneè, quod taliter propter Deum proprietatem omnino abdicantes, tanquam homicidæ sui, vel tentatores Dei, vivendi discrimini se committant. Sic enim seiplos committunt Divinæ Providentiæ vivendo, quod vitam non contemnunt provisionis humanæ, quin, vel de iis, quæ offeruntur liberaliter, vel de iis, quæ mendicantur humiliter, vel de iis, quæ conquiruntur per laborium sustententur, qui triplex vivendi modus in regula continetur expressè. Profecto, si juxta promissum Salvatoris, nunquam deficiet Fides Ecclesiarum: per consequens, nec opera misericordiarum subtrahentur. Ex quo Christi pauperibus omninis ratio diffidentiarum cujuslibet videtur esse sublata.

Hinc accedat illud Salvatoris Matth. 24. *Cælum, & terra transibunt, verba autem mea non præcipient.* Et concludat Apostol. 2. ad Cor. 6. *Nihil habentes, & omnia possidentes.*

1098. Ex parte Superiorum sit *Zelus*, & eximia Prudentia. Zelus, quia ipsi tenentur ad reformationem, & inde ad vitam communem omni conatu promovendam; quoniam Apostol. ad Hebr. 13. *Sub-*

N 2

di-

ditos ad obedientiam stimulant Prælatorum, eorum onus proponit, dicens: *Obediatis præpositis vestris, & subjacetis eis; ipsi enim pervigilant, & quasi rationem pro animabus vestris reddunt, ut cum gaudio hoc faciant, & non gementes.*

1099. Eximia Prudentia, qua attentè Superior consideret suorum subditorum, loci, & temporis conditiones, aliasque circumstantias, ut fructuosus sit zelus; quod si non speret, se profuturum, sed potius prævideat pejora mala, & scandala oritura, se eohibeat, & apud Deum excusabitur; quia zelus ordinari debet ad lucrandas, non perdendas animas; tunc namque, Superiore instante, Religiosi recusantes in expressa sacrilegia contra votum paupertatis incidere, ut in num. 1088.

1100. Quæ prudentia est magis necessaria quoad Moniales, pro quibus specialiores alie circumstantie sunt attendende, maxime, si ex devotione, & perfectio voluntario Monasterium, & clausuram elegerint, minime, ex propria domus, & personæ convenientia; quæque minus (ratione sexus) reddi solent jurium capaces, & solent esse causæ majorum malorum. Ipsi Sacri Præsules experiuntur. Vide infra dicta de Prudentia Confessarii, & num. 1080.

QUÆRES III:

1101. An Religiosus possit succedere suis parentibus abintestato, aut aliquod legatum recipere?

Respondeo, quod si Religio non sit capax successione, non potest Religiosus succedere abintestato. Potest tamen nomine Monasterii acceptare legatum per modum elemosynæ, juxta dicenda de paupertate, & legatis Minorum.

1102. Si Religio sit capax successione, tunc sive hæreditas Religioso professo proveniat abintestato, sive ex testamento, in illam succedit Monasterium, ex communi principio: *Quidquid Monachus acquirit, pro Monasterio acquirit.* Non tamen titulo hæreditatis; cum tunc Religio non sit hæres, sed titulo, & jure acquisitionis naturalis; in quantum bona, utpote accessoria, sequuntur personam, persona autem est Monasterium, & Deo dicata.

1103. Item, si Novitius professionem emittat, absque prævia renuntiatione, seu dispositione suorum bonorum; tunc se habet ut mortuus abintestato; nam per professionem Religiosus moritur mundo, & per actum facti, imò per votum paupertatis spoliatur dominio omnium bonorum; unde Monasterium in omnia ejus bona succedit (si Religio sit capax successione, si possidendi bona in communi) excepta legitima, si quæ sit filii, aut aliis descendenti-bus, vel ascendenti-bus debita; de qua quidem etiam post professionem Religiosus disponere potest, eam distribuendo inter eos, quibus debetur. *Can. Si qua mulier 9. §. Sed si persona; caus. 19. q. 3.* non quidem ut Dominus, sed ut administrator à jure constitutus ad hunc effectum. Quod si Religio non sit capax successione, tunc non succedit Monasterium, sed suc-

cedunt hæredes illis, qui succedere debuissent; si mortuus esset abintestato extra Religiosum, seu in saculo.

1104. Pariter, si Novitius moriatur intestatus ante professionem; succedit in ejus bona iidem, qui succederent si mortuus esset in saculo; quia cum persona non esset Monasterio dicata, ita nec accessoria, nempe ejus bona. *Pirhing. in Comp. lib. 3. tit. 27. §. 3. & 4.*

1105. Quantum ad legatum recipiendum nulla est difficultas in Religione capaci, dummodo nullum jus in privato Religioso residet, sed solus usus facti.

1106. Denique, si Religiosus professus instituat hæres, Monasterium nomine Religiosi hæreditatem acquirit. *Mendo in Epir. verb. Pæp. Vatim, num. 10.*

QUÆRES IV:

1107. An si Monialis transeat de uno in aliud Monasterium, debeat etiam transferri dos?

Respondeo, quod, si posterius Monasterium Monialem admittat volens, dos non est transferenda, sed remanet apud prius Monasterium. Est autem transferenda, si cogatur ad eam admittendam, *Pelliz. de Monial. cap. 3. num. 69. cum Rodr. Bonac. & aliis*, contra aliquos ibi, qui etiam quoad primam partem affirmant.

1108. Ratio primæ partis est; quia (ut ait *Pelliz. cit.*) dos non datur Monasterio sui conditione, si Monialis in Monasterium maneat, sed sub conditione, si professio sequatur. Unde professione secuta, Monasterium dotem perpetuo acquirit. Est posterius Monasterium spontaneè talem Monialem admittens, sibi debet hoc incommodum imputare.

1109. Nec tenet paritas de matrimonio carnali; quia dos ad virum pertinet solum pro matrimonio tempore; hinc si vir, aut mulier moriatur, dos restitui debet. At soluta professione per mortem Monialis, dos non restituitur parentibus; quia per professionem dos transit perpetuo in dominium Monasterii, nam (ut docet *inquit Pelliz.*) Monasterium stat loco filii, adeoque sicut filius est hæres matris, eique succedit in dotem; ita Monasterium succedit in dotem Monialis defunctæ. *Vide num. 1113.*

1110. Ex quo etiam fit, quod licet vir possit, uxorem ejicere, donec ei solvatur dos, non sic potest Monasterium Monialem professam ejicere, sed solum potest parentes in Judicio egere, ut dotem solvant.

1111. Ratio secundæ partis est; quia justum non est, ut posterius Monasterium, quod passivè involuntarie recipiendo talem Monialem, insuper patiatur alimentorum gravamen. Ita *Pelliz.*

QUÆRES V:

1112. An Religiosus transeat de una in aliam Religionem possit licite bona, quæ ibi retinebat, ex propria industria acquisita, secum transferre?

Respondeo non posse, etiam si Religio, ad quam transeat, sit bonorum capax; & etiam si transeat de licentia Pape, nisi in licentia sit expressè concessa facultas ea transferendi. *Donatus tom. 1. p. 2. tract. 3. quest. 57.* *Port. verb. Bona transeunt. num. 1. & Com. Ex. cap. unic. seu statutum 18. quest. 1.* Ubi deciditur: *Sed quidquid acquiserit, vel habere visus fuerit, Monasterio relinquat.* *Et ex cap. Non dicitur 12. quest. 1.*

1113. Nec dicat: Bona sunt accessoria personæ, & illius intuitu à Monasterio obtenta; adeoque, quod eandem sequi debeat.

Quia (ut docet ponderat *Donatus*) aliud est, acquiri intuitu personæ, & aliud est, quod penes Monasterium perseverent. Etenim bona acquiruntur Monasterio intuitu profitentis, sed non perseverant ratione illius, sed ratione profissionis valide; quæ subsequuta, & professus respectu bonorum acquisitionum, si habet ut extantibus. *Melag. part. 2. lib. 2. cap. 27. q. 3. num. 46.* contra *Menoch.*

Et ideo subdit, quod licet bona illa priori Monasterio obveniant intuitu personæ, nihilominus illius effectus sunt omnino, absolute, & simpliciter per professionem ibi valide factam. *Vide num. 1109.*

Religiosus igitur de una in aliam Religionem transeans, non potest secum deferre bona, quæ in priori tenebat, sive immobilia, sive mobilia, utensilia, libros, &c. quocumque modo acquisita. *Vide num. 1118.*

1114. Excipienda tamen sunt manuscripta Religiosa, ut Conciones, & lectiones, & similia; quia sunt partus intellectus, de illis enim potest disponere ad libitum, sive donando, sive secum ferendo. *Diana part. 1. tract. 6. cum aliis*, quod est verum, etiam pro Fratribus Minoribus, *ex Declar. Clem. VIII. quam refert Coriolanus part. 2. de Cas. Res. casu 8. num. 19.*

QUÆRES VI:

1115. An Religiosus obligetur ad restitutionem?

Respondeo, quod licet non possit dici obligatus obligatione propriè dicta, in quantum revera nihil habet proprium, cum omni dominio, & jure per professionem sit spoliatus, & restitutio sit facienda de proprio; potest tamen esse obligatus obligatione improprie dicta, *Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 74. & Com. nam onus restitutionis, in casibus, quibus lasa est justitia commutativa, & jus alterius, est de jure naturali, ex illo principio naturæ reddendi unicuique, quod suum est.* Unde Religiosus, qui jus alterius læsit, tenetur omni meliori modo, quo potest, illud resarcire. *Vide num. 1126.*

1116. Si habeat igitur redditus, seu peculium ad proprios usus, tenetur ex illis aliquid detrahere, & restituere. Quod si ea non habeat, volunt alii qui, cum teneri magis laborare, aut aliqua ex sibi concessis minus necessaria detrahere, vel ab amicis procurare, & sic restituere. At hæc (ait *Pelliz.*) sunt magis consulenda, quam præcipienda, quia sunt duriora.

1117. Religiosus, si sine licentia, sed Superiore nolente, rem sibi donatam acceptaverit, tenetur illam Monasterio restituere, non danti; ex illo vulgato principio: *Quidquid Monachus acquirit, Monasterio acquirit.* *Cap. Statutum 18. quest. 1.* Eodem maxime, quia Superior in tali casu illam acceptare censetur; solum enim est reuens pro Religioso, minime potest præsumi reuens pro Monasterio, cui regulariter nunquam necessitas dedit, cuique res illa potest prodesse, & non obesse.

1118. Quod si datus non dedisset absolute, sed sub expressa, aut tacita conditione, quod res illa cederet in usum ipsius Religiosi, retento apud se dominio, tunc res est restituida danti, quia à se dominium non abdicavit. *Pelliz. cit.*

1119. An Monasterium teneatur solvere debita à suo Religioso contracta?

Respondeo, quod vel hæc debita fuerant contracta ante professionem, vel post.

SI ANTE PROFESSIONEM

1120. **T**unc, si Monasterium habet bona ab illo pariter ante professionem delata;

teneatur ejus debita solvere juxta vires bonorum ab illo delatorum; quia bona delata non erant libera, sed creditoribus obligata; & successores bonorum adstringitur debitibus ejus, cui succedit.

1121. Quod si illi Religioso post professionem proveniat legatum, donatio; aut hæreditas; non tenetur Monasterium ex illis satisfacere Religiosi creditoribus, tenent *Caltrop. tom. 3. tract. 16. d. 3.* *Tambi in Dec. lib. 8. tract. 4. cap. 1. §. num. 12.* Hoc probant ex communi, & certo principio, quod bona, quæ post professionem à Religioso acquiruntur, non acquiruntur immediate Religioso, & mediate Monasterio, sed immediate Monasterio acquiruntur; quoniam Religiosus per votum paupertatis est spoliatus omni dominio; ejusque est incapax; & quia creditores nullum habent jus in Monasterium; sequitur, quod Monasterium nullo pacto teneatur recensita debita solvere ex dictis bonis post professionem Religiosi acquisitis.

1122. Id tamen *Caltrop. & Tambi* tenent cum hesitatione; quia sententia *Sánchez* quod teneatur ex dictis bonis solvere est communis; in quantum per professionem non fuit derogatum jus creditorum in bona omnia, quæ Religioni obvenire possunt ratione personæ obligatæ.

1123. An autem talis Religiosus sit obligatus laborare, concionari, &c. Et Monasterium teneatur solvere ex pecuniis à Religioso proprio labore, concione, &c. acquisitis? *Caltrop. tom. 3. tract. 16. d. 5. p. 7. §. num. 8.* negat; quia per professionem cessat bonis, & debita extiaxit.

SI POST PROFESSIONEM

1124. **D**ebita contracta fuerunt ex delicto, v. gr. furto, damnificatione, aut alia iniustitia; tunc tenetur Religiosus, aut Monasterium rem restituere, si extet, aut id, in quo factus est delictor, si non extet.

1125. Monasterium, si nihil extet, nec sit inde in aliquo factum ditius, ad nihil tenetur; quia Religiosus se habet ut filius familias, cujus delicto non tenetur pater.

1126. Ipse verò Religiosus tenetur restituere aliquid detrahendo ex peculio, & aliis ad suos usus concessis, ut in num. 1125. ad differentiam ejus, qui debita ante professionem contraxit; quia ille per professionem cessit debitis, sicque debita extinxit, & purgavit; non sic iste.

1127. Sed Superior potest talem restitutionem impedire, si sit facienda ex terno, minime si sit facienda ipsi Monasterio, cui sit facta laesio. Ratio primi; quia id, quod Religiosus pro restitutione facienda de peculio subtrahit, est sub dominio Monasterii, adeoque potest illud, à se nolle abdicare, & ita iuste restitutionem impedire. Ratio secundae; quia Superior tenetur sui Monasterii indemnitate curare, nisi rationabilis causa obstat.

1128. Si debita fuerunt contracta ex contractu; tunc si contractus fuit initus legitime nomine Monasterii, videlicet ad assensu, & licentia Superioris, & Capituli; tenetur quidem Monasterium solvere.

1129. Si autem Religiosus contractum inuit non nomine Monasterii, licet de licentia Superioris, ad nihil tenetur Monasterium; quia Pater non tenetur stare contractibus filii, ex leg. 1. §. Cum impubere, ff. de Peculio. Et licentia non fuit data ad contrahendum nomine Monasterii, sed fuit pura permissio, ne Religiosus illicite contraheret. Eadem ratione non tenetur Monasterium solvere, si ipse Prælati inuit contractum, sed non nomine Monasterii, & de consensu Capituli; quia tunc se habet ut privatus, & contrahit nomine proprio. Vide num. 1052.

1130. Quod si contractus cessit in utilitatem Monasterii, tenetur Monasterium solvere, ut in num.

1124. Sed creditor probare debet contractum in utilitatem Monasterii cessisse. Habetur ex cap. Quod quibusdam 4. de Fidejussoribus his verbis.

Ne quis Religiosus absque majoris partis Capituli, & Abbatis sui licentia pro aliquo sublegetur, vel ab aliquo pecuniam mutuam accipiat, ultra summam à Capitulo constitutam: alioquin non tenetur Conventus pro his aliquatenus respondere: nisi forte in utilitatem domus ipsius manifeste constituerit redemptasse.

1131. Ipse Religiosus delinquens, licet restituere non possit, potest tamen, & debet puniri, juxta illud; qui non potest in bonis, luit in corpore.

1132. Denique dicta in toto hoc quaesito non militant pro Religiosis Militaribus S. Joan. &c. illi enim (ut rectè ait Tamb.) amplam retinent bonorum administrationem, adeoque per professionem

non censentur credere bonis; nec pro debitis post professionem proprio nomine contractis, de obligari possunt à solutione.

De largitione munerum, & paupertate agunt Diana part. 1. tract. 6. Donatus tom. 1. p. 2. tract. 15. tom. 3. tract. 15. Verricelli tom. 1. tract. 3. & tract. 8. quaest. 52. Rodr. in Sum. Fagnanus in lib. 3. cap. Monachi, & cap. Cum ad Monasterium.

PAUPERITAS MINORUM

1133. **A**lissima dicitur, quia bonorum dominio privat, tam in particulari, quam in communi. Eam profitentur Fratres Minores Observantes, Reformati, & Capucini ex Conc. Trid. sess. 25. de Reform. cap. 3.

1134. Sub hac paupertate fuit instituta Regula S. Claræ; at B. Pius V. per suum Motum proprium Circa Pastoralis omnino voluit Regulam S. Claræ sine dicta paupertate in communi observari, ut sic sacrum virginum honestas, & clausura perfectius servetur, nam possidendo in communi, habent unde sustententur. Quam dispositionem pro cunctis Monialibus edidit Greg. III. Constit. 13. Deo Sacris. Hinc Pelliz. de Monial. cap. 4. num. 1. addit: Etiam Moniales Cappuccinas dicta concessione gaudere, possidendi bona in communi, imò ei renuntiare non posse sine Papæ licentia, cum sit edita pro Monialium bono regimine, conservatione, & decore.

1135. Fratres igitur Minores non sunt capaces reddituum, nec legatorum, quorum dominium directum resideat apud ipsos. Sunt tamen capaces legatorum per modum elemosynarum, ut infra de legatis, & aliarum elemosynarum, quarum dominium sicut & eorum Fratrum; Ecclesiarum, ac Monasteriorum residet penes Sedem Apostolicam, ac proinde instituantur Syndici, & Procuratores Apostolici, qui eas nomine S. Sedis recipiant, retineant, & in eorum usus, & necessitates subministrant, de eorum Superiorum prævio assensu, & consilio, ut inuunt Summi Pontifices in Bullis, pro Syndicis Apostolicis editis, apud Confessio.

1136. Unde ad Superiorem spectat, licentiam Religiosis concedere pro suis usus.

1137. Quia in cap. 4. Regule hoc habetur præceptum: Præcipio firmiter fratribus universis, ut nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant, per se, vel per interpositam personam. Plura alia ultra dominium bonorum in communi sunt prohibita, & inde explicanda.

1138. Et primò quamvis circa alias res sit nobis prohibitum dominium, non usus; circa denarios est etiam prohibitus usus Nicolaus III. Clem. V. & Innoc. XI. in Bulla sollicitudo de anno 1679. Adeoque non possunt ad pecuniam recurrere, si res, quibus indigent, valeant in propria specie reperire. Si tamen eas non valeant in propria specie, puta frumenti, vestis, libri, &c. reperire, tunc poterunt pro necessitatibus infirmorum, victus, vestitus, & aliorum usum, ad pecuniam recurrere; quoniam

necessitas non habet legem: Hinc stante necessitate, equitare possumus, non obstante præcepto de non equitando. Imò sic etiam discurritur de præceptis Ecclesiæ. Vide num. 1070. Quod est verum etiam de Religiosis particularibus, si Monasterium illis necessaria decenter non subministrat. Et ita practicatur, maxime in Civitatibus, ubi devoti denarios pro elemosyna promptos habent, minime panem, librum, chartam, & similia, quibus Religiosus eget.

1139. Nominè pecuniarum denarius intelligitur, sunt enim synonyma, & unus terminus est alterius explicativus, Ciprianus Capuc. & Melphi, nam apud Calepinum Pecunia idem est, ac Nummus, & denarius. Unde in Clement. Exivi pluries per pecuniam denarius intelligitur.

1140. Secundo prohibetur receptio denariorum, & licet non prohibetur expressè, & propriis verbis contractatio, prohibetur virtualiter, quia licet possit dari receptio, quæ non sit contractio, non potest dari contractio, quæ non sit receptio, unde contractatio est quasi species receptionis.

1141. Non prohibetur autem contractatio, & receptio materialis denariorum, sed solum politica, & civilis, scilicet ad eos pro usibus expendendis, & permutandis, nam pecunia propriè dicta hujusmodi usum politicum, & civilem formaliter importat, ut in num. 907.

Hinc non est prohibitum, monetam curiositatis gratia tangere, & terra elevare, eam ad discernendam qualitatem auri pertractare, denarios amici pro custodia ratione alicujus periculi retinere, aut secum in itinere pro latronum periculo ducere, absque ullo usu, aut effectu. Vide num. 1168. & 1051.

1142. Tertio prohibetur receptio denariorum per se, vel per interpositam personam.

Per se recipere dicitur frater, quando per se absque alterius personæ interventu denarios recipiat in propriis usus convertendis, expendendo, donando, &c. Pariter, si per se aliquid ex recentis actibus exerceat.

1143. Per interpositam personam recipere dicitur frater, quando sua autoritate aliam personam substituit, quæ nomine suo denarios recipiat, aut aliquid ex dictis actibus exerceat.

1144. Utroque modo denariorum receptio prohibetur, minime, si fiat per Syndicum Apostolicum, aut per amicos spirituales. Vide num. 1138.

1145. Syndicus Apostolicus est Procurator, qui nomine S. Sedis recipit dominium omnium, tam immobilium, puta Ecclesiarum, Monasteriorum, horum, quàm mobilium, & elemosynarum, quibus ipsi fratres utuntur, & nomine S. Sedis ad fratrum requisitionem, & assensum, ut disponit expressè Paulus IV. in Bulla ex Clemente anno 1555. emit, vendit, & alios actus civiles exerceat, qui ad fratrum necessitates, & utilitates spectant: ita ut earum rerum dominium immediate apud Sanctam Sedem resideat, concessio fratribus solo usui facti.

1146. Ubi nota, quod Summus Pontifex dominium in se suscipit elemosynarum, quæ à fidelibus fratribus elargiuntur. Insuper rerum immobilium, & mobilium, quæ suis usibus inserviunt, nempe Ecclesiarum, Monasteriorum, Hortorum, vestium, vasorum Sacrorum, &c. minime suscipit in se dominium reddituum. Ita Summi Pontifices relati num. 1138. maxime Nicol. III. in Decretali. unde Syndicus Apostolicus pro redditibus non est Procurator S. Sedis, quia facultas procuratoris non se extendit ultra facultatem à substituente concessam, sed esset interposita persona, quia reciperet, & ministraret autoritate, & nomine fratrum. Vide num. 1139.

1147. Amicus spiritualis est persona tertia, quæ denarios ab aliquo fratrum devoto sibi datos recipit, seu retinet expendendis ad usus fratrum nomine dantis. Quod ita contingit, Volens devotus, aut propinquus fratres juvare, consignat quandam summam pecuniæ Petro, ut eam nomine suo retineat, expendendam pariter nomine suo pro fratrum necessitatibus, & ad eorumdem requisitionem. Et tunc Petrus dicitur amicus spiritualis, & hoc pacto pro suis decentibus necessitatibus licitè est fratribus denarios recipere; quia dominium usque ad illius summæ consumptionem, semper residet penes dantem; Petrus, qui recipit, retinet, expendit, &c. totum agit nomine, & autoritate dantis, Religiosus verò præcisè habet usum facti, qui est illi licitus.

Amicus spiritualis nominari, & designari debet ab ipso dante ob rationem de num. 1157. Minime à fratre; nisi dans fratri injungeret, ut nominet personam, quæ illi videtur aptior. Imò frater posset danti personam aptam humiliter proponere, illi liberam designationem relinquendo; quia hæc est pura ostensio, non designatio, nec nominatio.

1148. Licet igitur fratres possunt pro decentibus necessitatibus, denarios recipere, retinere, expendere, &c. per Syndicum Apostolicum, aut amicum spirituales; quia tunc non dicuntur recipere per se, vel per interpositam personam quod à Regula prohibetur.

Syndicus facultatem habet plures procuratores substituendi, ut opus fuerit.

Religiosus, & valde laudandus est usus illorum fratrum quaestorum, qui per Civitates quaestando puerum secum ducunt, ut fidelibus pro elemosyna denarios elargiri volentibus, puer ipse recipiat, & Procuratori consignet, quia hic dicitur bajulus Procuratoris, & ejus nomine, & autoritate recipit. Vide num. 1168. & 1179.

QUÆRES I:

1149. An Frater Minor substitutus possit pro suis necessitatibus ad denarios recurrere?

Respondeo in Monasteriis, ubi servatur vita communis à Tridentina præscripta, & insuper Monasterium singulorum fratrum necessitatibus providet, non potest ad denarios recurrere; constat ex ipso cap. 4. Regulae, ubi in casibus necessitatis re-

currendi ad denarios, talem facultem S. Pater dat Ministris, & Custodibus, alios excludendo his verbis: *Tamen pro necessitatibus infirmorum, & aliis fratribus indendis, per amicos spirituales, Ministri tantum, & Custodes sollicitam curam gerant.*

At non ideo, si possunt, debent fratres esse segnes, & pigri sed debent nomine, & autoritate Ministrorum, omnem diligentiam adhibere ad elemosinas reperendas, eas cum cæteris Monasterii elemosinis apud Procuratorem existentibus incorporando, ut ex illis Minister ejusdem necessitatibus providere possit, nam hoc concedit Nicolaus III. in sua Decretali his verbis: *Concedimus, quod ipsi Ministri, & Custodes possint per alios hujus curæ sollicitudinem exercere.* Vide num. 1055. & 1093.

1150. In Monasteriis verò, ubi non servatur vita communis à Tridentino præscripta, & Monasterium non providet singulorum fratrum necessitatibus, recurrit respectivè dicta de Monasteriis aliarum Religionum.

Dixi: *Respectivè*; quia sunt observandæ septem modificationes sequentes.

1151. Prima est, ut recursus fiat pro suis necessitatibus juxta decemiam, minimè pro superfluis usibus. Potest etiam frater pro alterius fratris necessitatibus talem aptitudinem habentis recurrere: Et hic erit Charitatis, & meritorius actus.

1152. Secunda, ut necessitas sit præsens, aut imminens. Præsens dicitur, quando est actualis, imminens dicitur, quando non est actualis, sed proxime futura. Unde non sufficit necessitas remota futura, aut possibilis, puta ob iter, aut infirmitatem quæ ei potest contingere.

1153. Tertia, ut necessitati non possit commode provideri quærendo rem in propria specie.

1154. Quarta, ut apud Procuratorem, aut amicam spirituales non sicut alii denarii, quibus possit necessitatibus providere.

1155. Quinta, ut talium elemosinarum pecuniarum obtenturam receptio, retentio, expensio, &c. fiat per Procuratorem nomine S. Sedis, aut per amicam spirituales nomine dantis, vel per ipsum dantem: aliàs diceretur recipere per se, vel per interpositam personam.

Amicam spirituales pro hujusmodi usibus potest uti bajulo, sicut & Procurator. Vide num. 1148.

Necessitas autem præsens, aut futura (ait Nicolaus III. in sua Decretali, *Exit, qui femina in 6.*) potest esse duplicis generis, una, quæ brevi tempore expediendi valet: Et pro hac potest frater uti dante, aut persona ab eo substituta, imò & alia persona ab ipso primo substituto subrogata.

Alia, quæ tractum temporis postulat, ita ut pecunia depositata, sit ad plura loca perventura, & transitura per manus multorum, quorum impossibile est ipsum dantem, aut primum substitutum habere notitiam: Ut in emptione lanæ, librorum, &c. à loco distant. Tunc Nicolaus III. cit. ultra prædic-

tum modum, pro omnimoda Regulæ, & Professorum puritate, alium facilitum modum assignat: Videlicet, ut frater ab ipso dante, aut ejus Nuntio, seu primo depositario subrogare valente, licentiam petat novos depositarios suo nomine substituendi, seu subrogandi, prout opus requiret: *Ut per quorumcumque manus (sunt verba Decretalis) pecunia seu elemosina ipsa tractetur; sive personas ab eodem, vel à fratribus nominatas: totum suo consensu, voluntate, ac auctoritate procedat: Quo assensum suum præbente practici, se cure fratres, re empti, vel acquisita de illa pecunia per quemcumque, juxta modum annotatum superius, uti possint.* Hoc pacto quoties erunt novi depositarii assignandi, semper fieri debet nomine, & autoritate dantis, aut primi depositarii.

Quod si per oblivionem frater hanc licentiam non postulerit, possit novos depositarios instituire ex præsumpta licentia dantis, si expressa haberi non possit; quæ quidem factis rationabiliter præsumitur, tam ex voluntate dantis, qui juvare fratres intendit, ac proinde modis omnibus, quibus licitè possunt juvamen percipere, quam ex voluntate ejusdem Summi Pontificis, qui volens fratibus providere, tam super necessitatibus, quam super puritate observantia Regulæ, tam benignos tradidit modos.

Idem est respectivè dicendum de Syndico Apostolico in ordine ad novos Procuratores substitutos.

1156. Sexta, ut totum fiat de licentia expressa, aut tacita sui Superioris localis, cui incumbit onus providendi, aut Superioris majoris; quæ quidem rationabiliter se præsumitur, si Superior providere non possit.

1157. Septima, ut frater nullam auctoritatem ostendat supra pecuniam apud Procuratorem, aut amicam spirituales depositatam, nec in usibus auctoritative se gerat, ne ostendat se dominum, sed suppliciter. Unde non potest exposcere ab illis computos civiles expensarum; potest tamen illos videre, & memoriam scriptam apud se retinere, solum ad sciendum, quanta pecunia apud ipsum remaneat, ut suos usus discretionem temperet. Quod si reperiat infidelem, non potest eum in judicio convenire, hoc tamen potest facere ipse dans; quia est Dominus. Item si illi elemosinam in capsula retineant, non potest frater, etiam Superior, clavem tenere.

1158. Recentissæ septem modificationes sunt præscriptæ in Decret. Nicol. III. Clem. 5. ac in Declarationibus Martini IV. & V. & non obligant in conscientia, ita ut transgressio sit contra quantum præceptum Regulæ, nisi illæ, ex quarum defectu, sequitur, quod frater aliquid habeat dominium, aut usum pecuniæ per se, vel per interpositam personam. Corduba q. 11. Ratio est: quia mens dictorum Pontificum non fuit fratres novis præceptis gravare, sed modos congruos dare ad fratrum necessitates sublevandas absque Regulæ transgressione.

1159. Ex quo duo sequuntur. 1. Quod hæ-

mo-

modificationes, non solum sint datæ pro fratribus particularibus ad pecunias suas necessitates; sed etiam pro Superioribus ad fratrum necessitatibus providendum. 2. Quod si frater possit alium modum magis congruum reperire, qui præceptum Regulæ salvaret, non teneretur recentius uti; verum quia id non est ita facile, non est à recentibus modificationibus recedendum. Vide num. 1155.

COROLLARIUM PERUTILE,

1160. Et valde notandum ad providendum necessitatibus, cum observantia Regulæ.

Quia ex secunda modificatione de num. 1152. Necessitas pro recursum ad pecuniam debet esse præsens, aut imminens, seu proxime futura; clarè sequitur, quod non possit frater apud Procuratorem Apostolicum, diu, & pro necessitatibus remotis, aut possibilibus apud ipsum pecunias à fidelibus, aut proprio labore, ac industria obtentas retinere pro suis usibus.

Adeoquæ ut paupertas à S. P. Francisco præcepta dura pluribus non videatur, sed dulcis reddatur, duos hic trado modos, quibus uti poterunt fratres, desumptis ex Decretalibus Nicol. III. & Clem. V. ac ex aliis Martini IV. & V. & Pauli IV. Declarationibus à Religione acceptatis, & novissimè ab Innoc. IX. confirmatis, ut in num. 1188.

1161. Primus modus purior, & perfectior est, quod frater elemosinam modo licito acquisitam consignet Procuratori Apostolico, ut incorporaretur cum cæteris Monasterii elemosynis, ita ut Superior ex communi massa possit faciliter ejus honestis usibus providere; quod licitè, imò religiosissime agit. Quia se conformat Decret. Trident. relato num. 1055. 2. Quia Monasterio non deficient necessitates imminentes, imò actuales. 3. Quia, quando à Superiore pro suis honestis necessitatibus, etiam post diuturnum tempus providetur, non providetur de elemosynis illis, quas tradidit, sed de elemosynis actualibus Monasterii; & hoc, non quia suæ elemosynæ supponuntur consumptæ, ut quidem pro certo supponitur, sed quia per incorporationem cum elemosynis Monasterii, factæ sunt elemosynæ Monasterii, de quibus Superior teneatur ipsi, utpote suo subdito, providere, quando contingit necessitas.

1162. Et quia in præsentis loquimur de Monasterio, quod ob nimiam pauperatatem, non potest singulis subditis necessaria ad honestos usus subministrare; Superior monetur, ut utatur discretionem, & prudentiam, ut quoties Religiosus ille, qui suo labore, & industria elemosynas acquisivit, & cum cæteris Monasterii elemosynis in manu Procuratoris incorporavit, ad eum pro suis honestis usibus recursum habuerit, non deficiat ei providere. Vide num. 1043. & 1080. & 1097.

1163. Secundus modus dulcior datur in Decretalibus Nicol. III. & Clement. V. Et est: si dans summam pecuniæ deponat in manibus alicujus tertii, ut

eas nomine suo retineat expendendas ad usus alicujus fratris sibi chari, aut propinqui, dominio apud se semper retento; tunc licitè poterit frater ad ipsum depositarium, seu amicam spirituales recurrere, quoties ei contingerit necessitas. Sequitur ex dictis num. 1147.

At id est omnino attendendum, quod ipse frater non potest ad dantem pro pecunia recurrere, nec curare ut dans illam in manibus alicujus tertii deponat pro necessitate remota, aut possibili, ut dictum est num. 1152.

1164. Hi duo modi in hoc differunt, quod in primo, si moriatur Religiosus; pecunia procuratori tradita, si extet, pro Monasterio remanet, tam si fuit incorporata, quam si secus; quia rejidet penes dominium Summi Pontificis, pro Religiosorum necessitatibus. In secundo, si moriatur Religiosus, pecunia depositario tradita, non spectat ad Monasterium; sed redit ad ipsum dantem; quia sic ejus dominium à se non abdicavit, sed semper retinuit; ita ut etiam Religiosus vivente, eoque in consilio, semper poterat summam illam pecuniæ de manibus depositarii sibi reassumere.

Quod si ipse dans moriatur ante consumptionem pecuniæ. Nicol. III. in decretali cit. num. 1155. Disponit his verbis.

„ In eo verò casu, quando antequam ipsa pecunia in licitum rei habendæ, vel utendæ commercium sit conversa, concedentem pecuniam mori contraheret; si concedens in concedendo dixerit, vel expresserit, quod persona deputata pecuniam ipsam in necessarium usum fratrum expenderet, quidquid de ipso concedente vivendo, vel moriendo contingeret, sive concedens hujusmodi heredem reliquerit, sive non; possint fratres ad personam deputatam, non obstante concedentis morte, vel hæredis contradictione, pro illa pecunia expendenda recurrere: sicut poterant ad ipsum Dominum concedentem.

Cujus juxta dispositionis ratio potest esse; quia dum dans pecuniam expressè non revocavit, præsumitur velle continuare elemosinam fratri, juxta illud; qui potest facere elemosinam vivus, potest facere elemosinam mortuus. Et quia depositus, ut illum juvaret.

1165. Hoc tamen est notandum; quod si dans volens necessitatibus fratris, ut etiam Monasterii succurrere, pecuniam ad hunc effectum det Procuratori Apostolico, tunc ejus dominium suscipit Papa, & pro Monasterio remanet. Nisi exprimat velle dominium pecuniæ usque ad ejusdem consumptionem apud se retinere. In quo casu persona illa, quæ est Procurator Apostolicus, respectu ad dictam pecuniam, non se habet ut Procurator Apostolicus, sed ut amicam spirituales; quia non eam retinet nomine Papæ, sed nomine dantis.

COROLLARIA ALIA.

1166. **P**Rimum: Non possunt fratres per se ipsos recipere, custodire, retinere, aut expendere elemosynas pecuniarias, quæ in ipsis Conventibus, & Sacristiis ad illos perveniunt pro Missis, funeralibus, aliisque causis honestis; quia esset per se recipere: sed ad hos effectus tenere debent personam seculararem, quæ sit substitutus, aut bajulus Procuratoris: & ita video præcari. Qui substitutus potest esse Tertiarus aliquis, quia hic à Regula non prohibetur, nec illa ligatur. Hoc tamen non est practicandum ob secularium scandalum, & ob periculum ne evadat interposita persona; nam faciliter posset Superior cum eo authoritative tractare. Vide num. 1157. Quod si uterentur Tertiaro induto more Hispano nempe habitu brevi usque ad genu, Tibiali, & calcamentis, nullum esset periculum scandali. Vide num. 1168, 1178.

1167. Secundum: Possunt fratres elemosynas à Benefactoribus pro Missis, Suffragiis, &c. relictas ab hæredibus petere per modum elemosynæ, minime via civilis iudicii. Illis autem recusantibus, possunt id manifestare Syndicis, qui nomine Papæ possunt contra hæredes in iudicio agere, ut disponunt Summi Pontifices in Bullis Syndicatus, maxime Paulus IV. in Bulla ex Clementi anno 1555. Imò ex iure id potest quilibet de populo agere nomine Testatorum, ut eorum voluntates quoad legata via pro suis animabus relictæ adimpleantur. Id tamen debet sine strepitu fieri, ne ratione scandali plus sit amissio, quam lucrum. Vide num. 1129.

1168. Quod si hæredes elemosynaliter à fratribus requisiti voluntariè solvant elemosynas à testatoribus relictas, debet illas recipere substitutus, aut persona seculararis, vel Tertiarus, ut ad Procuratorem deferat.

1169. Tertium: Tenere in Sacristiis, aut Ecclesiis Capsulas, loculos, & similia exposita pro elemosynis pecuniariis autoritate propria, est denarios per interpositam personam recipere.

Non sic, si teneantur autoritate Syndici: hoc tamen fieri non potest; quia prohibitum est iussu Urbani VIII. per nostras Constitutiones de anno 1628. etiam si clavem Syndicus teneat, his verbis.

„Capite, vel trunci ad recipiendas elemosynas pecuniarias, etiam pro Missis oblatas, non solum ab Ecclesia, sed etiam à Sacristia, & à quacumque parte quæ sit intra clausuram Conventus, omnino prohibentur, sub pena inobedientiae, & excommunicationis majoris. Guardianus, qui contrarium permiserit, privetur officio suo. Vide num. 1166.

1170. Quartum: Fratres itinerantes, maxime per longum iter ad comitia generalia, aut aliò ob justam, & honestam causam, quia regulariter Religiosa, & decenti commoditate indigent in conservatione propria personæ, quam habere non valent sine recursum ad denarios, uti possunt seculari, aut

Tertiaro, quem secum ducant substitutum à Syndico, autoritate suam recipiat, retineat, & expendat. Vide num. 1155.

1171. Quintum est Statutum antiquum, quod refertur in Speculo Minorum, tract. 3. fol. 200. ut sequitur.

„Si contingat, aliquem fratrem transferri de una Provincia ad aliam ad morandum; libros sibi concessos ad usum possit habere. Post mortem verò suam omnes libri, quos tempore suæ translationis habuit, vel postmodum commutari, ad Provinciam illam, à qua translatus fuit, integre revertantur. Idem iudicium de translata elemosyna habet, beatus, & ad hoc fideliter faciendum, Ministris firmiter, in quorum Provincia decesserunt, teneantur. Et ut hoc melius observetur: fratres, qui transferuntur, relinquunt in scripto nomina librorum, & elemosynarum quartam partem marchæ argenti, & elemosynarum quantitatem Ministris illis, de quorum administrationibus transferuntur.

QUÆRES. II.

1172. **A**n Frater Minor possit licite pecuniam expendendam tangere lino, aut charta involutæ? Videtur licere; quia id est mediare tangere, & cum simus in odiosis, præceptum est restringendum ad contactum immediatum. Hinc quantumvis prohibendum fit laico vasa Sacra tangere, potest medio velo, aut alio.

1173. Respondeo, non licere: Longius C. 4. contr. 12. scilicet. 1. num. 8. quia talis contactus pecuniæ charta involutæ, licet sit mediatus, est verus contactus physicus, & civilis; Physicus, ut dicimus de contactu patenæ velo cooperatæ ab eo, qui ordinem assumit, factus, in rom. 3. num. 136. Est civilis, quia ad expendendum; adeoque est receptio à S. P. prohibita, ut in num. 1141.

Tum quia alias liceret pecuniam in bursa, aut in cella recipere, imò retinere.

1174. Ad paritatem, disparitas est; quia contactus vasis Sacri laico prohibetur ob reverentiam, quæ salvatur per contactum mediatum. Finis autem receptionis pecuniæ est ad vitandum omnem usum civilem pecuniæ, ut constat ex num. 1138. qui finis non salvatur in recensito contactu mediato.

1175. Talis autem contactus mediatus solum potest à peccato excusari in casu necessitatis. Donatus rom. 3. tract. 15. quest. 49. Quando scilicet urget necessitas fratris, eique non suppeteret alius modus recipiendi videlicet per substitutum, Dantem, Depositarium, aut Nuntium: lex namque ex sapè dictis non comprehendit casus necessitatis, juxta illud: *Necessitas non habet legem.* Vide num. 1138.

1176. In tali quidem casu necessitatis, utique consultum esset fratri, pecuniam charta involutæ recipere; nam simplices hæc aucta adhibita, ferè scandalizari non solent. Insuper poterit tunc frater, maxime apud viros doctos, & notitiam nostræ pro-

fe-

fessionis habentes, necessitatem actionis humiliter aperire.

1177. Si aliquando casus contingat, quod vir prudens ad Monasterium, aut Ecclesiam nostram accedens summam elemosynam elargiretur si Monasterium necessitatibus premeretur, nulla reperiretur persona apta, nec Tertiarus, qui reciperet; vir ille non posset commodè eam ad Procuratorem mittere, aut prudenter non judicaret capax talis consilii, sed quod potius illum tædio afficeret, & ab elemosynis impediret; tunc si fratres curarent, ut ille elemosynam in aliquo loco opportuno reponeret, usque ad adventum Nuntii, aut Bajuli, qui illum ad Procuratorem transferret, dictum virum de hoc mendo, peccari non condemnarem; quia sumus in recensito casu necessitatis.

Pro qua re Melphi in *Comment. ad Constit. cap. 4. stat. 2.* in fine ait:

„Respondeo quòd, in necessitatis articulo possumus denarios petere, & accipere, ac expendere, puta, si Missionarius apud infideles reperitur, nec alia via superest pro victu, &c. jus enim naturale prævalet positivo. Cujusmodi Sanctissimus D. N. Urbanus VIII. declaravit pro locis Terræ Sanctæ, ubi fideles administrari, & Syndici non reperiantur, & necesse est, ob majus bonum, & ad majorem Dei gloriam, & Ecclesiæ utilitatem, loca illa in Religione Catholica conservare. Ita etiam, si Summus Pontifex institueret Fratrem, suam elemosynariam, non peccaret, pecunias erogando, &c.

1178. Dixi: *si aliquando*: hi namque casus debent esse rari, & non per habitum præcari, ut dictum est in num. 1166.

1179. Hinc omnino quæstores abstineri debent à recipiendis elemosynis pecuniariis intra peram; quia quamvis talis receptio videatur posse à peccato contra paupertatem, & præceptum de non recipiendis per se pecuniis excusari, in quantum non videatur in quæstore receptio civilis ad expendendum, sed translatio pecuniæ de uno in alium locum, nempe ad Procuratorem, non potest à peccato scandalis, & damni, quod Monasterio affert, excusari per hujusmodi namque pecuniarum contractions, sic scandalizari, & admirari solet sæculum, ut ab elemosynis se ablineat in gravissimam communitatis, & Regularis observantiae perniciem. Vide num. 1148. Adde, in hujusmodi casibus, in quibus pecunia transferatur ad Procuratorem, adest contractus, & receptio civilis moralis, ad expendendum mediatè pro fratre usus Melphi, cit. verb. resp. 4.

QUÆRES III.

1180. **Q**uomodo Frater expropriari debeat?

Respondeo, hunc esse modum. Pecunia, quam frater habere supponitur, pluribus modis potest se habere.

Primo: Si fuit ei data absolute, seu uti Religioso, est deponenda in manus Syndici nomine Ecclesiæ

pro necessitatibus Provincie, aut Monasterii. Si verò dans apud se voluit ejus dominiū retinere, est danti restituenda, vel de ejus licentia est Syndico tradenda pro Monasterio, aut Provincia.

1181. Secundo: Si talis pecunia sit de elemosynis alicujus Conventus, est Syndico illius Conventus, aut Provincie tradenda, pro dicto Conventu, ejus Superiori locali monito.

1182. Tertiò: Si pecunia fuit accepta sub aliquo onere, v. gr. Missarum, &c. tunc debet pecuniam consignare, & onus manifestare Superiori. Melius autem est, si ipse curet immediate oneri satisficere, & non committatur aliorum spei, nam onus satisfaciendi justitiæ obligat ex jure nature.

Quod si pecunia reperitur conversa in emptiōnem alicujus rei, quæ extat, puta librorum, tunc tenetur satisficere eam, v. gr. libros creditorum tradendo, si fieri possit; vel eam vendere curando, & satisfaciendo in quantum potest per pretium. Idem tenetur facere Superiori, si post fratris mortem, tale onus ei constet, & res extet.

Quæ expropriatione peracta, Religiosus hæud amplius retinere debet affectum, aut curam circa pecuniam illam.

1183. Et si expropriatio fiat in articulo mortis, omnino Confessarius, vel Superior curet, ut pecuniam, & res superfluas, super quibus facta est expropriatio, removeantur à cella Religiosi ante mortem, quod curabit charitative, solando fratrem, ut in Dei misericordiam speret. Quod si supervivat, expropriationis factæ eum minime poeniteat, nec ad vomitum redeat.

Congregatio Generalis de anno 1679. præcipit, ut distributio suppellectilium, & rerum à fratribus relictarum fiat à Provinciali, modo sequenti.

„Si frater defunctus fuerit in Infirmaria, eidem applicentur omnes panni lini, seu ex tela confecti; si autem extra Infirmariam mortuus sit, applicentur Communitati Conventus, ubi defunctus de familia morabatur. Cui etiam Communitati consignabuntur omnia lanea vestimenta. Libri in eisdem Conventus Bibliotheca reponentur, & si forte aliquid pecuniæ reperitur, Provincialis faciat, eam deponi apud Syndicum Apostolicum Provincie, pro necessariis sumptibus, communibusque Provincie indigentibus, sumpto à Guardiano, & discretis Conventus testimonio de quantitate, ut suo tempore rationem de illa tribuere possit; & idem observetur, si aliquid aliud considerabilis pretii inveniat; pictura, si forte sint, in Sacristia collocentur. Res autem minoris momenti inter Fratres ejusdem Conventus de Consilio Guardiani dividantur.

1184. Frater autem Proprietarius, seu pecuniam retinens absolvi non potest, nisi prius expropriat, aut firmiter, & cum morali certitudine id Confessario proponat; unde confessarius se debet cum eo gerere, sicut cum concubinario.

Caveant ergo fratres, & in mente habeant verba S. P. Francisci, quod si magna promissimus, majora promissa sunt nobis. Vide num. 1097.

LEGATA FRATRUM MINORUM

1185. **S**unt iusta, & licita à testatore relicta sub hac forma: *Instituto mihi heredem animam meam, ita quod executor testamentarii teneatur bona relicta vendere, & pecuniam in emendo panem, vinum, & alia necessaria in elemosynam Fratrum Minoribus hujus Civitatis infundere.* Et tunc testamentarii ad talem elemosynam solvendam cogi possunt ad instantiam cujuslibet de populo. Ita Villalobos tom. 2. tract. 30. disp. 12. num. 8. & Diana p. 3. tract. 2. ref. 33.

Imò, si non est addita conditio licita, ut bona vendantur, & in fratrum necessitates pretium convertatur legata valent; quia tunc censetur legans voluisse modo debito fratribus subvenire. Rodr. in Comp. verb. Legatum. Diana part. 10. tract. 14. ref. 65. Vide num. 901.

1186. Item potest Testator relinquere Fratrum Minoribus legata perpetua, tam libera, quam onerosa, quia qui potest facere elemosynam vivus, potest facere elemosynam mortuus, quoniam mortuus habet animam, quæ valet ejus fructum à fidei- lium remunerare animarum percipere.

1187. Quantum ad legata perpetua, sciendum est, quod Syndicos, & Procuratores concesserunt Ordini quam plures Summi Pontifices; ut ex una parte fratrum necessitatibus providerent, & ex alia, ut eorum paupertas, tam in particulari, quam in Communi illæsa servaretur: hac de causa omnium rerum modo licito fratribus à Fidelibus oblatarum Sancta Sedes apud se dominium recipit, ut in num. 1146. Vide num. 1200.

Pontifices autem non conveniunt omnes, quoad omnia, sed diverso modo, & quoad actus diversos concedunt Syndicos.

Nam Sixtus IV. in Bulla incip. *Dum fructus uberes*, anno 1471. apud Bullar. Rodr. pag. 142. concessit, ut possint nomine S. Sedis recipere bona immobilia, & redditus perpetui fratibus, & eorum Monasteriis relicta, & relinquenda, & in illis succedere abintestato, ipsa Romana Ecclesia eorum dominium in se suscipiente. Ad idem Pontifex per aliam Bullam, quæ incipit: *Licet nos dudum ad importunam nonnullorum instantiam concesserimus*, &c. prædictam concessio- nem pro Observantibus irritat, ut potè expressè eorum professioni, & paupertati contrariam. Qua de causa, etiam ante irritationem totum Corpus Observantium prædicto privilegio renuntiavit.

1188. Unde standum est institutionibus, & concessionibus aliorum Pontificum, videlicet Decretalibus Nicolai III. Exiit, qui seminat, & Clem. V. Exiit de Paradiso, tit. de Verborum signifi. in 6. Et declaracionibus, ac concessionibus Martini IV. Exultantes Martini V. relati à Sixto IV. cit. Et Pauli IV. Ex Cle-

menti de anno 1555. novissimè confirmatis ab Innoc. XI. per Bullam quæ incip. *Sollicitudo*, edita 20. Nov. 1679. his verbis.

„Declarantes tamen pariter, quod per præmissa, si non prohibentur in dicto Ordine Syndici Apostolici, cum eorum usus, non sit dispensatio in Re- gula sed modus à Romanis Pontificibus præde- cessoribus nostris provisorius, pro puriori illius ob- servatione, sive hujusmodi Syndici assumentur ad præscriptum Constitutionum Nicol. III. & Clem. V. prædecess. prædict. sive sec. disp. Constit. rec. men. Mart. IV. & Mart. V. ac Pauli IV. præde- cessorum pariter nostrorum, prout illorum usus, in singulis familiis, Congregationibus, Reformationibus, & ut Provinciis Ordinis prædicti respectivè fuerit receptus.

1189. His præmissis: Dico, Fratres Minores non esse capaces legatorum perpetuorum, ita tamen, ut dominium directum ipsorum capitalium, seu rerum immobilium residet penes nos, aut penes Syndicum Apostolicum, ut Syndicum; quia ut Syndicus stat nomine Papæ, qui (videlicet Nicolaus III. in relata Decretali) talium legatorum directorum receptionem expressè prohibet; unde tunc Syndicus esset interposita persona, ut nostra, & sic dominium residet penes nos.

Esse verò capaces legatorum perpetuorum; ita tamen, ut dominium directum ipsorum capitalium, seu rerum immobilium residet penes tertiam personam, quæ repræsentat personam legantis, & dicitur amicus spiritualis, juxta dicta num. 1147. & 1165.

1190. Potest igitur Testator uti forma relata num. 1185. vel potest gravare heredem ad elargiendam Fratrum annuam summam elemosynæ. Vel relinquere ipsum bonum immobile, ut capitale super re immobilium investendum alicui Universitati, Communitati, Hospitali, aut tertie personæ cum obligatione, & onere solvendi annuatim certam summam elemosynæ Fratrum pro eorum necessitatibus ministrandam gratis, aut cum onere Officii, Missæ, &c.

1191. Et tunc (ut cum D. Bonaventura lo- quar) nullo pacto, Nos Fratres dicimur redditus ha- bere, per nos, aut per interpositam personam nos- tram. Nec annuam pensionem Nos petimus, & recipimus ex jure, & tamquam debitam, sed ex gratia, & tamquam elemosynam.

1192. Ad quam annuam elemosynam annua- tim solvendam ipsi executores sunt omninò obligati, minimè obligatione directè nobiscum contracta, sed cum ipso legante. Et hac ratione, si negligant, pos- sunt civiliter à quolibet de populo cogi, quoniam Anima Defunctorum sunt pupilla. Unde pecunia annua respectu nostri semper habet rationem puræ elemosynæ, & verè per modum elemosynæ recipitur. Vide num. 1167. Et infra de præscriptione contra onus Missarum.

1193. Nec obstat, quod annuam summam im-

me-

mediatè non à legante, sed ab ejus executore recipi- mus; quia sicut legans potuit nobis annuam elemo- synam promittere; & tertie personæ eam solven- dam committere, ipso vivente, ita, & ipso mortuo; executor nanque solvit nomine legantis.

1194. Quæ haud sunt formalitates; sed reales, & veri tituli, à D. Bonaventura longè prius excogi- tati in sua Quæstione Apologetica relata in Statutis nostris Barchinonensibus, & Segobienensibus ab Urba- no VIII. die 20. Novemb. 1625. confirmatis per Bullam: *Injuncti nobis*, in tom. 5. Ballarii Lancusæ, pag. 109. quibus rerum immobilium dominium directum residet penes tertiam personam nomine legantis, & solum indirectè nos respicit, tamquam pau- peres; & ut terminum elemosynæ à legante præ- scriptæ, & executori committit. Adeoque nullo pacto inde leditur Franciscana paupertas.

1195. Non est autem contra Regulam, & nos- tram paupertatem, quod talis executor, & tertie persona sit ipse Syndicus Apostolicus; quia Syndi- catus officium nec illi nocere debet, nec facit, quin possint alteri se obligare ad aliquod onus gratis sub- eundum, nempe ad suscipienda bona immobilia le- gantis cum onere distribuendi annuatim fructus pau- peribus pro anima ipsius legantis.

Sicut enim potest, nedum nomine Papæ, sed ut tertie persona, & ut unus de populo executores negli- gentes ad annuam elemosynam solvendam cogere, cur non poterit ut tertie persona, & ut unus de populo onus à legante ad annuam elemosynam in Fratrum necessitatibus distribuendam suscipere? Tunc namque se habet, non ut interposita persona nostra, sed ut tertie persona, & persona legantis, & est amicus spiritualis, & quidem aptior, & promptior, tam ad Fratrum necessitatibus subveniendum, quam ad legantium animabus suffragandum. Vide Dec. de num. 1198. & num. 1167.

1196. Idem autem est prohibitum vi Statuti Congr. Gen. Rom. die 17. Maii 1603. *Inhibemus autem, ne Syndicus in sua persona hujusmodi annuos redditus recipiat distribuendos ipsi fratribus.* Non quia paupertas nostra lædatur, sed ne apud ignorantem redditus per interpositam personam nostram retinere videamur: qua ratione D. Bonavent. cit. vult: ut in legatis tertie personæ, aut communitati alicui relictis cum onere certam elemosynam annuatim nobis distribuendi, fiat per Guardianum, & discretos Conventus protestatio, nihil nobis juris ex talibus dona- tionibus velle habere, nec ex vi legati, & ut legati- rii, sed per modum elemosynæ, & ut pauperes reci- pere.

Audi D. Bonav. qui post doctrinas jam à num. 1116. ad 1194. ferè relatas in fine subdit: *Quis verò Dominus docet, nos cavere ab hominibus Matth. 10. & Apostol. ab omni specie mala abstinere. 1. Thess. 5. Ne veniat ab ignorantibus transgressores Regula nostra, de- venimus aperte protestari, nihil nobis juris in talibus dona- tionibus velle habere, sicut tenetur suspectus de fornicatio-*

ne omnia illa cavere, ex quibus posset ista suspicio probabilis judicari.

Quæ protestatio si facta non reperitur, fieri potest executoribus, vel Universitati, solum nam- que sit ad omne vitandum scandalum; seu ad mira- tionem sæculi.

1197. Soluturum prædicta per plures decisiones S. Congr. & Sedis Apostol. decreti, quæ hic liben- ter refero in gratiam meorum Religiosorum, atque Superiorum, ut sciant, quid consulere in novis lega- tis concedendis, & quomodo se gerere in jam funda- tis honestandis; sæpè namque ex Confessariorum imperitia provenit, ut fideles legata perpetua consti- tuant, bona immobilia, seu foem, & capitale no- bis directè legando, contra implicitam donantium, seu legantium voluntatem; Fideles enim, volentes Fratribus in corporis necessitatibus subvenire, non intendunt, eorum, & propria animæ nocere, unde si licitam formam advertissent, licita forma legassent, ut dicemus de contr. usurario bona fide celebrato. Vide num. 1185.

FORMA DONATIONIS.

1198. **S**indico Apostolico Conventus, ut vocatur, de Araceli Fratrum Minorum de Obser- vantia scuta mille donavit Pamphila Mota, donatione infra scriptis verbis concepta: *Donavit donatione irrevocabili inter vivos, D. Francisco Bessino, Syndico Apostolico perpetuo Venerabil. Conventus B. Mariae de Araceli, & aliis in dicto Officio Syndicatus, pro tempore successuris scuta mille, una cum fructibus decursis, & decur- rendis, sibi relicta à q. Virginia Agazari, cum conditio- ne, quod idem Donatarius teneatur, & obligati sine postquam consecuti fuerint dicta scuta mille pro dicto Legato, ut supra, debita, illa investire ad eorum bene- placitum in aliqua re stabili, censibus perpetuis, seu locis montium non vacabilium, & ex fructibus dicti rein- vestimenti impendere, & applicare annua scuta triginta in perpetuum tot panis albis pro behestio, & servitio Infirmaria Venerab. Conventus Araceli Ordinis Minorum Observantia Sancti Fran- sci; cum condicione ad- jectâ, quod si nullo unquam tempore dicti RR. PP. Gaar- diani, seu Superiores pro tempore dicti Conventus Ara- celi intentaverint, quovis modo applicare velle dicta an- nua scuta triginta in aliam causam, præterquam supra- dictam, tali casu, prædicta donatio, & omne commodum dictæ annua solutionis scutarum triginta, sit, & intelligatur ipso facto caducata, & devoluta, prout caducari voluit, & vult in favorem Venerab. Archiepiscopatus B. Mariae Consolationis.*

Procurator Rev. Fabricæ S. Petri, citatis prædictis Patribus, supplex petit per hanc Sacram Congregationem declarari: *An prænarrata donatio valeat sustineri?* Die 2. Junii 1663.

Sacra Congregatio Eminentissimorum S. R. E. Car- dinalium Concilii Tridentini Interpretum censuit, licere dictis Fratribus prænarratam annuam panis præstationem, titulo dumtaxat elemosynæ recipere, & ad præscriptum Decreti Congregationis Fabricæ sub die 14. Februarii